Należytość pocztowa uiszczona ryczałtem.

ROK XIV NUMER 7

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

KRAKÓW, DNIA 10 SIERPNIA 1935 R.

TREŚĆ:

62.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

USTAWA KONSTYTUCYJNA

z dnia 23 kwietnia 1935 r. [1]).

I. Rzeczpospolita Polska.

Art. 1.

(1) Państwo Polskie jest wspólnem dobrem wszystkich obywateli.

(2) Wskrzeszone walką i ofiarą najlepszych swoich synów ma być przekazywane w spadku dziejowym z pokolenia w pokolenie.

(3) Każde pokolenie obowiązane jest wysiłkiem własnym wzmóc siłę i powagę Państwa.

(4) Za spełnienie tego obowiązku odpowiada przed potomnością swoim honorem i swojem imieniem.

Art. 2.

(1) Na czele Państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej.

(2) Na Nim spoczywa odpowiedzialność wobec Boga i historji za losy Państwa.

(3) Jego obowiązkiem naczelnym jest troska o dobro Państwa, gotowość obronną i stanowisko wśród narodów świata.

(4) W Jego osobie skupia się jednolita i niepodzielna władza państwowa.

Art. 3.

(1) Organami Państwa, pozostającemi pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej, są:

Rząd,
Sejm,
Senat,
Siły Zbrojne,
Sądy,
Kontrola Państwowa.

(2) Ich zadaniem naczelnem jest służenie Rzeczypospolitej.

Art. 4.

(1) W ramach Państwa i w oparciu o nie kształtuje się życie społeczeństwa.

(2) Państwo zapewnia mu swobodny rozwój, a gdy tego dobro powszechne wymaga, nadaje mu kierunek lub normuje jego warunki.

(3) Państwo powoła samorząd terytorjalny i gospodarczy do udziału w wykonywaniu zadań życia zbiorowego.

Art. 5.

(1) Twórczość jednostki jest dźwignią życia zbiorowego.

(2) Państwo zapewnia obywatelom możność rozwoju ich wartości osobistych oraz wolność sumienia, słowa i zrzeszeń.

(3) Granicą tych wolności jest dobro powszechne.

Art. 6.

Obywatele winni są Państwu wierność oraz rzetelne spełnianie nakładanych przez nie obowiązków.

Art. 7.

(1) Wartością wysiłku i zasług obywatela na rzecz dobra powszechnego mierzone będą jego uprawnienia do wpływania na sprawy publiczne.

(2) Ani pochodzenie, ani wyznanie, ani płeć, ani narodowość nie mogą być powodem ograniczenia tych uprawnień.

Art. 8.

(1) Praca jest podstawą rozwoju i potęgi Rzeczypospolitej.

(2) Państwo roztacza opiekę nad pracą i sprawuje nadzór nad jej warunkami.

Art. 9.

Państwo dąży do zespolenia wszystkich obywateli w harmonijnem współdziałaniu na rzecz dobra powszechnego.

Art. 10.

(1) Żadne działanie nie może stanąć w sprzeczności z celami Państwa, wyrażonemi w jego prawach.

(2) W razie oporu Państwo stosuje środki przymusu.

II. Prezydent Rzeczypospolitej.

Art. 11.

Prezydent Rzeczypospolitej, jako czynnik nadrzędny w Państwie, harmonizuje działania naczelnych organów państwowych.

[1]) Przedruk z Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 227.

Art. 12.

Prezydent Rzeczypospolitej:

a) mianuje według swego uznania Prezesa Rady Ministrów, a na jego wniosek mianuje Ministrów;

b) zwołuje i rozwiązuje Sejm i Senat;

c) zarządza otwarcie, odroczenie i zamknięcie sesji Sejmu i Senatu;

d) jest Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych;

e) reprezentuje Państwo nazewnątrz, przyjmuje przedstawicieli państw obcych i wysyła przedstawicieli Państwa Polskiego;

f) stanowi o wojnie i pokoju;

g) zawiera i ratyfikuje umowy z innemi państwami;

h) obsadza urzędy państwowe, Jemu zastrzeżone.

Art. 13.

(1) Prezydent Rzeczypospolitej korzysta z uprawnień osobistych, stanowiących Jego prerogatywy.

(2) Do prerogatyw tych należy:

a) wskazywanie jednego z kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej i zarządzanie głosowania powszechnego;

b) wyznaczanie na czas wojny następcy Prezydenta Rzeczypospolitej;

c) mianowanie i odwoływanie Prezesa Rady Ministrów, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Prezesa Najwyższej Izby Kontroli;

d) mianowanie i zwalnianie Naczelnego Wodza i Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych;

e) powoływanie sędziów Trybunału Stanu;

f) powoływanie senatorów, piastujących mandat z wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej;

g) mianowanie i zwalnianie Szefa i urzędników Kancelarji Cywilnej;

h) rozwiązywanie Sejmu i Senatu przed upływem kadencji;

i) oddawanie członków Rządu pod sąd Trybunału Stanu;

j) stosowanie prawa łaski.

Art. 14.

(1) Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej wymagają do swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego Ministra.

(2) Akty urzędowe, wypływające z prerogatyw Prezydenta Rzeczypospolitej, nie wymagają kontrasygnaty.

Art. 15.

(1) Prezydent Rzeczypospolitej za swe akty urzędowe nie jest odpowiedzialny.

(2) Za czyny, niezwiązane ze sprawowaniem urzędu, Prezydent Rzeczypospolitej nie może być pociągnięty do odpowiedzialności w okresie urzędowania.

Art. 16.

(1) Wybór Prezydenta Rzeczypospolitej odbywa się w sposób następujący:

(2) Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej wybiera Zgromadzenie Elektorów.

(3) Ustępującemu Prezydentowi Rzeczypospolitej służy prawo wskazania innego kandydata.

(4) Jeżeli ustępujący Prezydent Rzeczypospolitej z tego uprawnienia skorzysta, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej dokonają obywatele w głosowaniu powszechnem z pomiędzy dwóch kandydatów: Zgromadzenia Elektorów i ustępującego Prezydenta Rzeczypospolitej.

(5) Jeżeli ustępujący Prezydent Rzeczypospolitej oświadczy, że nie zamierza skorzystać z prawa wskazania kandydata albo w ciągu siedmiu dni od dokonanego przez Zgromadzenie Elektorów wyboru nie wskaże innego kandydata i nie zarządzi głosowania powszechnego — kandydat Zgromadzenia Elektorów uznany będzie za obranego na Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 17.

(1) Zgromadzenie Elektorów składa się z Marszałka Senatu, jako przewodniczącego, Marszałka Sejmu, jako jego zastępcy, z Prezesa Rady Ministrów, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych oraz z 75 elektorów, wybranych z pośród obywateli najgodniejszych w 2/3 przez Sejm i w 1/3 przez Senat.

(2) Mandaty elektorów wygasają z mocy samego prawa w dniu objęcia urzędu przez nowoobranego Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 18.

(1) Zgromadzenie Elektorów zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej najpóźniej na piętnasty dzień przed upływem swego urzędowania.

(2) Na trzy dni przed terminem Zgromadzenia, Sejm i Senat zbiorą się każdy zosobna, na zaproszenie swych Marszałków, celem dokonania wyboru elektorów.

(3) Jeżeli Sejm i Senat są rozwiązane, a wynik wyborów do Izb Ustawodawczych w nowym składzie nie jest jeszcze ogłoszony — wyboru elektorów dokonają posłowie i senatorowie, wchodzący w skład poprzedniego Sejmu i Senatu.

Art. 19.

(1) Prezydent Rzeczypospolitej składa przed objęciem urzędu przysięgę treści następującej: Świadom odpowiedzialności wobec Boga i historji za losy Państwa, przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, na urzędzie Prezydenta Rzeczypospolitej: praw zwierzchniczych Państwa bronić, jego godności strzec, ustawę konstytucyjną stosować, względem wszystkich obywateli równą kierować się sprawiedliwością, zło i niebezpieczeństwo od Państwa odwracać, a troskę o jego dobro za naczelny poczytywać sobie obowiązek. Tak mi dopomóż Bóg i Święta Syna Jego Męka. Amen.

(2) Akt złożenia przysięgi stwierdzają podpisem: nowoobrany Prezydent Rzeczypospolitej oraz osoby urzędowe, obecne przy zaprzysiężeniu.

Art. 20.

(1) Okres urzędowania Prezydenta Rzeczypospolitej trwa lat siedem, licząc od dnia objęcia urzędu.

(2) Okres ten przedłuża się o czas niezbędny do ukończenia postępowania wyborczego w przypadku, gdy dla dokonania wyboru nowego Prezydenta Rzeczypospolitej będzie zarządzone głosowanie powszechne.

Art. 21.

Jeżeli przed upływem siedmioletniego okresu urzędowania nastąpi zgon Prezydenta Rzeczypospolitej albo Prezydent zrzeknie się urzędu — Marszałek Senatu zwoła niezwłocznie Zgromadzenie Elektorów celem wskazania przez nie kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej, a w razie wskazania ze swej strony innego kandydata zarządzi głosowanie powszechne.

Art. 22.

(1) Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie może trwale sprawować urzędu, Marszałek Senatu zwoła połączone Izby Ustawodawcze celem rozstrzygnięcia, czy urząd Prezydenta należy uznać za opróżniony.

(2) Uchwała, uznająca urząd za opróżniony, zapada większością 3/5 ustawowej liczby członków Izb Połączonych.

(3) W przypadku powzięcia powyższej uchwały, Marszałek Senatu zwoła niezwłocznie Zgromadzenie Elektorów.

Art. 23.

W czasie, dgy urząd Prezydenta Rzeczypospolitej jest opróżniony, funkcje Prezydenta sprawuje zastępczo Marszałek Senatu, a gdyby Senat był rozwiązany — Marszałek rozwiązanego Senatu; korzysta on wówczas ze wszystkich uprawnień z urzędem Prezydenta Rzeczypospolitej związanych.

Art. 24.

(1) W razie wojny okres urzędowania Prezydenta Rzeczypospolitej przedłuża się do upływu trzech miesięcy od zawarcia pokoju; Prezydent Rzeczypospolitej osobnym aktem, ogłoszonym w gazecie rządowej, wyznaczy wówczas swego następcę na wypadek opróżnienia się urzędu przed zawarciem pokoju.

(2) W razie objęcia przez następcę urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej, okres jego urzędowania trwa do upływu trzech miesięcy od zawarcia pokoju.

III. Rząd.

Art. 25.

(1) Rząd kieruje sprawami Państwa, niezastrzeżonemi innym organom władzy.

(2) Rząd składa się z Prezesa Rady Ministrów i Ministrów.

(3) Prezes Rady Ministrów reprezentuje Rząd, kieruje jego pracami oraz ustala ogólne zasady polityki państwowej.

(4) Ministrowie kierują poszczególnemi działami administracji państwowej, albo spełniają poruczone im zadania szczególne.

(5) Organizację Rządu, a w szczególności zakres działania Prezesa Rady Ministrów, Rady Ministrów i Ministrów — określi dekret Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 26.

Ministrowie dla rozstrzygania spraw, wymagających uchwały wszystkich członków Rządu, tworzą Radę Ministrów pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów.

Art. 27.

(1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie.

(2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczemi i będą ogłaszane w Dzienniku Ustaw.

Art. 28.

Prezes Rady Ministrów i Ministrowie są odpowiedzialni politycznie przed Prezydentem Rzeczypospolitej i mogą być przez Niego w każdym czasie odwołani.

Art. 29.

(1) Sejm, w wykonaniu prawa kontroli parlamentarnej nad działalnością Rządu, może zażądać ustąpienia Rządu lub Ministra.

(2) Wniosek taki może być zgłoszony tylko podczas sesji zwyczajnej, a głosowanie nad nim nie może się odbyć na posiedzeniu, podczas którego został zgłoszony.

(3) Jeżeli za wnioskiem wypowie się Sejm zwykłą większością głosów, a Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu trzech dni nie odwoła Rządu lub Ministra, ani też Izb Ustawodawczych nie rozwiąże — wniosek będzie rozpatrzony przez Senat na najbliższem posiedzeniu.

(4) Jeżeli Senat wypowie się za wnioskiem, uchwalonym przez Sejm, Prezydent Rzeczypospolitej odwoła Rząd lub Ministra, chyba, że rozwiąże Sejm i Senat.

Art. 30.

(1) Niezależnie od odpowiedzialności politycznej przed Prezydentem Rzeczypospolitej i parlamentarnej przed Sejmem, Prezes Rady Ministrów i Ministrowie ponoszą odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu za umyślne naruszenie Konstytucji lub innego aktu ustawodawczego, dokonane w związku z urzędowaniem.

(2) Prawo pociągania Prezesa Rady Ministrów lub Ministra do odpowiedzialności konstytucyjnej służy Prezydentowi Rzeczypospolitej, a także Sejmowi i Senatowi w Izbach Połączonych.

(3) Uchwała Izb Połączonych, oddająca Prezesa Rady Ministrów lub Ministra pod sąd Trybunału Stanu, zapada większością 3/5 głosów przy obecności co najmniej połowy ustawowej liczby członków Izb Połączonych.

IV. Sejm.

Art. 31.

(1) Sejm sprawuje funkcje ustawodawcze i kontrolę nad działalnością Rządu; nadto do Sejmu należy ustalanie budżetu i nakładanie ciężarów na obywateli.

(2) Kontrola nad działalnością Rządu wyraża się w prawie Sejmu:

a) żądania ustąpienia Rządu lub Ministra;

b) pociągania wespół z Senatem Prezesa Rady Ministrów lub Ministra do odpowiedzialności konstytucyjnej;

c) interpelowania Rządu;

d) zatwierdzania corocznie zamknięć rachunków państwowych i udzielania Rządowi absolutorjum;

e) udziału w wykonywaniu kontroli nad długami Państwa.

(3) Funkcje rządzenia Państwem nie należą do Sejmu.

Art. 32.

(1) Sejm składa się z posłów, wybranych w głosowaniu powszechnem, tajnem, równem i bezpośredniem.

(2) Kadencja Sejmu trwa lat pięć, licząc od dnia zwołania.

(3) Rozwiązanie Sejmu przed upływem kadencji wymaga wskazania powodu.

(4) Nowe wybory zarządza Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu trzydziestu dni od rozwiązania Sejmu.

(5) Głosowanie odbędzie się nie później, niż sześćdziesiątego dnia po zarządzeniu wyborów.

(6) W głosowaniu nie biorą udziału wojskowi, należący do zmobilizowanej części wojska lub marynarki wojennej.

Art. 33.

(1) Prawo wybierania ma każdy obywatel bez różnicy płci, który przed dniem zarządze-

nia wyborów ukończył lat 24 oraz korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich.

(2) Prawo wybieralności ma każdy obywatel, mający prawo wybierania, jeżeli ukończył lat 30.

(3) Ordynacja wyborcza do Sejmu ustali podział Państwa na okręgi wyborcze, określi liczbę posłów, unormuje postępowanie wyborcze tudzież oznaczy kategorję osób, pozbawionych prawa wybierania i wybieralności z braku dostatecznych przymiotów moralnych lub umysłowych.

Art. 34.

(1) Sejm wybiera ze swego grona Marszałka na okres kadencji.

(2) Do czasu ukonstytuowania się następneg Sejmu, Marszałek zachowuje uprawnienia, służące mu przy wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 35.

(1) Sejm będzie zwołany na pierwsze posiedzenie w nowej kadencji nie później niż trzydziestego dnia po ogłoszeniu wyniku wyborów do Izb Ustawodawczych.

(2) Sesja zwyczajna Sejmu będzie otwarta corocznie najpóźniej w listopadzie i nie może być zamknięta przed upływem czterech miesięcy, chyba, że budżet będzie uchwalony w terminie wcześniejszym.

(3) Sesja zwyczajna może być odroczona na dni trzydzieści.

(4) Odroczenie na okres dłuższy lub ponowienie odroczenia wymaga zgody Sejmu.

(5) Okresu przerwy, spowodowanej odroczeniem sesji, nie wlicza się do biegu terminów, przepisanych Konstytucją dla czynności Sejmu.

Art. 36.

(1) Prezydent Rzeczypospolitej według swego uznania może w każdym czasie zarządzić otwarcie sesji nadzwyczajnej Sejmu, a uczyni to w ciągu dni trzydziestu na wniosek co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

(2) Podczas sesji nadzwyczajnej przedmiotem obrad Sejmu mogą być wyłącznie sprawy, wymienione w zarządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej albo we wniosku o otwarcie takiej sesji, zgłoszonym przez posłów, oraz sprawy, których załatwienia na najbliższej sesji wymagają ustawy lub regulamin, albo które Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Prezesa Rady Ministrów lub Marszałka Sejmu uzna za nagłe.

Art. 37.

Uchwały Sejmu zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 1/3 ustawowej liczby posłów, jeżeli Konstytucja inaczej nie stanowi.

Art. 38.

(1) Posiedzenia Sejmu są jawne.

(2) Sejm może uchwalić tajność obrad.

(3) Protokół i stenogram, wydawany z polecenia Marszałka, są wyłącznem stwierdzeniem przebiegu obrad Sejmu.

(4) Nikogo nie można pociągać do odpowiedzialności za ogłaszanie i rozpowszechnianie sprawozdań z jawnych obrad Sejmu, jeżeli odtwarzają one w pełni i ściśle przebieg tych obrad.

Art. 39.

(1) Posłowie składają przed objęciem mandatu ślubowanie treści następującej:

Świadom obowiązku wierności wobec Państwa Polskiego, ślubuję uroczyście i zaręczam honorem, jako poseł na Sejm Rzeczypospolitej, w pracy na rzecz dobra Państwa nie ustawać, a troskę o jego godność, zwartość i moc za pierwsze mieć sobie przykazanie.

(2) Odmowa ślubowania lub ślubowanie z zastrzeżeniem równoznaczne jest z nieprzyjęciem mandatu.

Art. 40.

Posłowie otrzymują diety i mają prawo do bezpłatnego korzystania z państwowych środk komunikacji w granicach Państwa.

Art. 41.

(1) Posłowie korzystają tylko z takich rękojmi nietykalności, jakich wymaga ich uczestnictwo w pracach Sejmu.

(2) Za treść wygłoszonych w Sejmie przemówień lub zgłoszonych wniosków i interpelacyj oraz za niewłaściwe zachowanie się podczas obrad — posłowie odpowiadają tylko przed Sejmem.

(3) Jednakże za wystąpienia sprzeczne z obowiązkiem wierności wobec Państwa Polskiego, albo zawierające znamiona przestępstwa, ściga-

nego z urzędu, — poseł może być uchwałą Sejmu albo na żądanie Marszałka Sejmu lub Ministra Sprawiedliwości oddany pod sąd Trybunału Stanu i orzeczeniem tego Trybunału pozbawiony mandatu poselskiego.

(4) Za naruszenie praw osoby trzeciej podczas obrad Sejmu może być poseł pociągnięty do odpowiedzialności sądowej tylko za zezwoleniem Sejmu.

Art. 42.

(1) Posłowie odpowiadają za działalność, nie związaną z uczestnictwem w pracach Sejmu, narówni z innymi obywatelami.

(2) Jednakże karne postępowanie sądowe lub administracyjne, a także postępowanie dyscyplinarne, wszczęte przeciw posłowi przed lub po uzyskaniu mandatu, należy na żądanie Sejmu zawiesić do wygaśnięcia mandatu.

(3) Przedawnienie nie biegnie w czasie zawieszenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego.

(4) Poseł, zatrzymany w czasie trwania sesji nie z nakazu sądu, — będzie na żądanie Marszałka Sejmu niezwłocznie wypuszczony na wolność.

Art. 43.

(1) Poseł nie może sprawować mandatu senatorskiego.

(2) Ustawa oznaczy urzędy i stanowiska, którzy przyjęcie pociąga za sobą utratę mandatu poselskiego.

(3) Posłowi nie wolno wykonywać czynności, nie dających się pogodzić ze sprawowaniem mandatu, pod skutkami określonemi w ustawie.

Art. 44.

(1) Posłowi nie wolno na swoje, ani na obce imię, ani też w imieniu przedsiębiorstw, spółek lub towarzystw na zysk obliczonych, nabywać dóbr państwowych ani uzyskiwać ich dzierżaw, podejmować się dostaw i robót rządowych, ani otrzymywać od Rządu koncesyj lub innych korzyści osobistych.

(2) Za naruszenie powyższych zakazów poseł będzie na żądanie Marszałka Sejmu lub Prezesa Najwyższej Izby Kontroli oddany pod sąd Trybunału Stanu i orzeczeniem tego Trybunału pozbawiony mandatu poselskiego i korzyści osobistych, od Rządu otrzymanych.

(3) Marszałek Sejmu może na podstawie uchwały Komisji Regulaminowej, powziętej większością 3/5 głosów, udzielić posłowi w poszczególnym przypadku zezwolenia na wejście z Rządem w stosunek prawny, jeżeli stosunek ten nie jest sprzeczny z dobremi obyczajami.

Art. 45.

(1) Prezes Rady Ministrów, Ministrowie i delegowani przez nich urzędnicy, mają prawo brać udział w posiedzeniach Sejmu oraz przemawiać poza koleją mówców.

(2) Posłowie mogą zwracać się do Prezesa Rady Ministrów i Ministrów z interpelacjami w sprawach, dotyczących ich zakresu działania, w sposób określony regulaminem.

(3) Prezes Rady Ministrów lub interpelowany Minister obowiązany jest udzielić odpowiedzi w ciągu czterdziestu pięciu dni albo podać powody, uzasadniające odmowę udzielenia wyjaśnień.

V. Senat.

Art. 46.

(1) Senat, jako druga Izba Ustawodawcza, rozpatruje budżet i projekty ustaw, uchwalone przez Sejm, oraz uczestniczy w wykonywaniu kontroli nad długami Państwa.

(2) Nadto Senat, narówni z Sejmem, choć bez prawa początkowania, bierze udział w rozstrzyganiu następujących spraw:

a) o wniosku, żądającym ustąpienia Rządu lub Ministra;
b) o ustawach, zwróconych Izbom Ustawodawczym przez Prezydenta Rzeczypospolitej do ponownego rozpatrzenia;
c) o zmianie Konstytucji;
d) o uchylaniu zarządzeń, wprowadzających stan wyjątkowy.

Art. 47.

(1) Senat składa się z senatorów, powołanych w 1/3 przez Prezydenta Rzeczypospolitej, a w 2/3 w drodze wyborów.

(2) Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy jednocześnie z kadencją Sejmu.

(3) Ordynacja wyborcza do Senatu określi liczbę senatorów, oraz sposób ich powoływania, tudzież oznaczy kategorje osób, którym służyć będzie prawo wybierania i wybieralności.

Art. 48.

Art. 34 — 45, dotyczące Sejmu, stosuje się odpowiednio do Senatu.

VI. Ustawodawstwo.

Art. 49.

(1) Aktami ustawodawczemi są:

a) ustawy,

b) dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej.

(2) Żaden akt ustawodawczy nie może stać w sprzeczności z Konstytucją.

Art. 50.

(1) Prawo inicjatywy ustawodawczej służy Rządowi i Sejmowi.

(2) Inicjatywa ustawodawcza w sprawach budżetu, kontyngentu rekruta i ratyfikacji umów międzynarodowych należy wyłącznie do Rządu.

(3) Sejm nie może bez zgody Rządu uchwalić ustawy, pociągającej za sobą wydatki ze Skarbu Państwa, dla których niema pokrycia w budżecie.

Art. 51.

Zaciągnięcie pożyczki państwowej, zbycie lub obciążenie nieruchomego majątku państwowego, oszacowanego na kwotę ponad 100.000 złotych, nałożenie podatków lub opłat publicznych, ustanowienie ceł lub monopoli, ustalenie systemu monetarnego, jak również przyjęcie gwarancji finansowej przez Skarb Państwa — może nastąpić tylko na mocy aktu ustawodawczego.

Art. 52.

(1) Umowy z innemi państwami: handlowe, celne, obciążające stale Skarb Państwa, zawierające zobowiązanie nałożenia nowych ciężarów na obywateli albo powodujące zmianę granic Państwa — wymagają przed ratyfikacją zgody Izb Ustawodawczych, wyrażonej w ustawie.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej w przypadkach niecierpiących zwłoki, może przed ratyfikacją, na wniosek Rady Ministrów, wprowadzić tymczasowo w życie wszystkie lub niektóre postanowienia, zawarte w umowach handlowych lub celnych.

Art. 53.

(1) Każdy projekt ustawy, przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Senatowi do rozpatrzenia.

(2) Uchwałę Senatu, odrzucającą projekt lub wprowadzającą w nim zmiany, uważa się za przyjętą, jeżeli Sejm nie odrzuci jej większością 3/5 głosów.

Art. 54.

(1) Prezydent Rzeczypospolitej stwierdzi podpisem moc ustawy konstytucyjnie uchwalonej, oraz zarządzi jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej może w ciągu trzydziestu dni od otrzymania projektu ustawy zwrócić go Sejmowi z żądaniem ponownego rozpatrzenia, które może nastąpić nie wcześniej, niż na najbliższej sesji zwyczajnej.

(3) Jeżeli Izby Ustawodawcze większością ustawowej liczby posłów i senatorów uchwalą ponownie projekt bez zmian, Prezydent Rzeczypospolitej, stwierdziwszy podpisem moc ustawy, zarządzi jej ogłoszenie.

Art. 55.

(1) Ustawa może upoważnić Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów w czasie i zakresie przez nią oznaczonym; upoważnieniem tem nie może być objęta zmiana Konstytucji.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo w czasie, gdy Sejm jest rozwiązany, wydawać w razie konieczności państwowej dekrety w zakresie ustawodawstwa państwowego z wyjątkiem:

a) zmiany Konstytucji,

b) ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu,

c) budżetu,

d) nakładania podatków i ustanawiania monopoli,

e) systemu monetarnego,

f) zaciągania pożyczek państwowych,

g) zbywania i obciążania nieruchomego majątku państwowego, oszacowanego na kwotę ponad 100.000 złotych.

(3) Dekrety, oparte na przepisach artykułu niniejszego, będą wydawane na wniosek Rady Ministrów i mogą być zmieniane lub uchylane tylko aktem ustawodawczym.

Art. 56.

Dekrety, dotyczące organizacji Rządu, zwierzchnictwa Sił Zbrojnych oraz organizacji administracji rządowej, mogą być wydawane w każdym czasie, a zmieniane lub uchylane tylko przez takież dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 57.

(1) Dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej mają moc ustawy i będą z powołaniem się na podstawę konstytucyjną ogłaszane w Dzienniku Ustaw.

(2) Ilekroć Konstytucja lub ustawy dla unormowania poszczególnej dziedziny z zakresu ustawodawstwa wymagają ustawy, dziedzina ta może być unormowana również dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej, wydanym w warunkach, Konstytucją oznaczonych.

VII. Budżet.

Art. 58.

(1) Ustawa ustala corocznie budżet Państwa.

(2) Rząd składa Sejmowi na sesji projekt budżetu nie później, niż na cztery miesiące przed rozpoczęciem roku budżetowego.

(3) Na rozpatrzenie budżetu pozostawia się Sejmowi dziewięćdziesiąt dni od złożenia projektu przez Rząd, Senatowi — dwadzieścia dni od upływu terminu, przepisanego dla Sejmu.

(4) Na rozpatrzenie zmian, zaproponowanych przez Senat, pozostawia się Sejmowi dziesięć dni od upływu terminu, przepisanego dla Senatu.

(5) Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie budżetu:

a) w brzmieniu, nadanem mu przez Izby Ustawodawcze, jeżeli Sejm i Senat w przepisanych terminach budżet rozpatrzyły,

b) w brzmieniu, nadanem mu przez Sejm, jeżeli Senat w przepisanym terminie budżetu nie rozpatrzył,

c) w brzmieniu, nadanem mu przez Senat, jeżeli Sejm w przepisanym terminie budżetu lub zmian Senatu nie rozpatrzył,

d) w brzmieniu projektu rządowego, jeżeli ani Sejm, ani Senat w przepisanych terminach budżetu nie rozpatrzyły.

Art. 59.

(1) Wydatki, niezaprojektowane w budżecie, nie mogą być uchwalone, a zaprojektowane, nie mogą być podwyższone bez zgody Rządu.

(2) Rząd nie może czynić wydatków bez upoważnienia ustawowego, chyba, że zachodzi konieczność państwowa; w tym przypadku Rząd, na podstawie uchwały Rady Ministrów, dokona niezbędnego wydatku, przesyłając do Sejmu w terminie siedmiodniowym od powzięcia uchwały projekt ustawy o przyznaniu kredytów dodatkowych. Uchwała Rady Ministrów będzie jednocześnie ogłoszona w gazecie rządowej i podana do wiadomości Najwyższej Izby Kontroli.

Art. 60.

(1) Państwo nie może pozostawać bez budżetu.

(2) Jeżeli z powodu rozwiązania Izb Ustawodawczych budżet lub przynajmniej prowizorjum budżetowe do dnia, w którym rozpoczyna się nowy okres budżetowy, nie jest uchwalony — Rząd ma prawo pobierać dochody i czynić wydatki w granicach zeszłorocznego budżetu aż do czasu uchwalenia prowizorjum budżetowego lub budżetu, który Rząd złoży nowoobranemu Sejmowi na pierwszem posiedzeniu.

(3) Zasadę powyższą stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy Sejm złożony mu projekt budżetu w całości odrzuci, z tem, że Rząd w ciągu dni siedmiu od odrzucenia prześle do Sejmu nowy projekt budżetu lub prowizorjum budżetowego i że wydatki, czynione przez Rząd według zeszłorocznego budżetu, nie mogą być wyższe w poszczególnych pozycjach od zaprojektownych w budżecie odrzuconym.

VIII. Siły Zbrojne.

Art. 61.

(1) Siły Zbrojne stoją na straży bezpieczeństwa i praw zwierzchniczych Rzeczypospolitej.

(2) Wszyscy obywatele są obowiązani do służby wojskowej i świadczeń na rzecz obrony Państwa.

Art. 62

(1) Prezydent Rzeczypospolitej zarządza corocznie pobór rekruta w granicach ustalonego kontyngentu.

(2) Zmiana kontyngentu wymaga aktu ustawodawczego.

Art. 63.

(1) Prezydent Rzeczypospolitej wydaje dekrety w zakresie zwierzchnictwa Sił Zbrojnych, a w szczególności określi dekretem organizację naczelnych władz wojskowych, oznaczając w nim sposób kontrasygnowania aktów, wydawanych przez siebie, jako Zwierzchnika Sił Zbrojnych.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej postanawia o użyciu sił zbrojnych do obrony Państwa.

(3) W razie mianowania Naczelnego Wodza prawo dysponowania siłami zbrojnemi przechodzi na niego.

(4) Za akty, związane z dowództwem, Naczelny Wódz odpowiada przed Prezydentem Rzeczypospolitej, jako Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych.

IX. Wymiar sprawiedliwości.

Art. 64.

(1) Sądy wymierzają sprawiedliwość w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

(2) Przez wymiar sprawiedliwości sądy strzegą ładu prawnego w Państwie i kształtują poczucie prawne społeczeństwa.

(3) Sędziowie są w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawiśli.

(4) Orzeczenia sądowe nie mogą być zmieniane ani uchylane przez inne organa władzy.

(5) Sądy nie mają prawa badać ważności aktów ustawodawczych, należycie ogłoszonych.

Art. 65.

(1) Sędziów mianuje Prezydent Rzeczypospolitej, jeżeli ustawy inaczej nie stanowią.

(2) Organizację sądów tudzież odrębne stanowisko sędziów, ich prawa i obowiązki oraz uposażenie — określą ustawy.

Art. 66.

(1) Sędzia może być złożony z urzędu, zawieszony w urzędowaniu, przeniesiony na inne miejsce lub w stan spoczynku wbrew swojej woli jedynie mocą orzeczenia sądowego i tylko w przypadkach, ustawą przewidzianych.

(2) Zasada ta nie dotyczy przypadku, gdy przeniesienie sędziego na inne miejsce urzędowania lub w stan spoczynku jest wywołane zmianą w organizacji sądów, postanowioną przez akt ustawodawczy.

Art. 67.

Sędzia nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego ani zatrzymany bez nakazu sądu, chyba, że został schwytany na gorącym uczynku.

Art. 68.

(1) Żadna ustawa nie może zamykać obywatelowi drogi sądowej dla dochodzenia krzywdy lub szkody.

(2) Poręcza się wolność osobistą, nietykalność mieszkania i tajemnicę korespondencji.

(3) Ustawy określą warunki, w jakich może być dokonana rewizja osobista lub domowa albo naruszona tajemnica korespondencji.

(4) Nikt nie może być pozbawiony sądu, któremu z prawa podlega, ani karany za czyn, niezabroniony przez prawo przed jego popełnieniem, ani też zatrzymany bez nakazu sądu dłużej niż czterdzieści osiem godzin.

(5) Sądy wyjątkowe są dopuszczalne tylko w przypadkach, przewidzianych w ustawie.

(6) Ustawy przeprowadzą zasadę, że sprawy, w których karę orzekła władza administracyjna, będą na żądanie strony przekazane na drogę postępowania sądowego.

Art. 69.

(1) Prezydent Rzeczypospolitej władny jest aktem łaski darować lub złagodzić skazanemu karę, wymierzoną orzeczeniem prawomocnem, tudzież uchylić skutki skazania.

(2) Amnestja wymaga aktu ustawodawczego.

Art. 70.

(1) Powołuje się:

a) Sąd Najwyższy do spraw sądowych cywilnych i karnych,

b) Najwyższy Trybunał Administracyjny do orzekania o legalności aktów administracyjnych, oraz

c) Trybunał Kompetencyjny do rozstrzygania sporów o właściwość między sądami a innemi organami władzy.

(2) Odrębną organizację sądów wojskowych, ich właściwość, tok postępowania oraz prawa i obowiązki członków tych sądów określą ustawy.

Art. 71.

(1) Do orzekania w sprawach ministrów, senatorów i posłów, pociągniętych do odpowiedzialności konstytucyjnej, powołuje się Trybunał Stanu, złożony z Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, jako przewodniczącego, oraz sześciu sędziów.

(2) Sędziów Trybunału Stanu i ich zastępców powołuje na okres trzyletni Prezydent Rzeczypospolitej z pośród sędziów sądów powszechnych, przedstawionych w liczbie podwójnej w połowie przez Sejm, a w połowie przez Senat, z równomiernem uwzględnieniem kandydatów każdej z Izb Ustawodawczych.

X. Administracja państwowa.

Art. 72.

(1) Administracja państwowa jest służbą publiczną.

(2) Administrację państwową sprawuje:

a) administracja rządowa,
b) samorząd terytorjalny,
c) samorząd gospodarczy.

Art. 73.

(1) Dla celów administracji ogólnej Państwo będzie podzielone pod względem terytorjalnym na obszary administracyjne, a mianowicie województwa, powiaty oraz gminy miejskie i wiejskie.

(2) Podział na województwa wymaga aktu ustawodawczego.

(3) Gminy miejskie mogą w warunkach, oznaczonych ustawą, tworzyć powiat lub województwo grodzkie.

Art. 74.

Organizację administracji rządowej, a w szczególności zakres działania jej organów — określi dekret Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 75.

(1) Stosownie do podziału Państwa na obszary administracyjne powołuje się do urzeczywistniania zadań administracji państwowej w zakresie potrzeb miejscowych samorząd wojewódzki, powiatowy i gminny.

(2) Samorządy mają prawo w zakresie, ustawą oznaczonym, wydawać dla swego obszaru normy obowiązujące pod warunkiem zatwierdzenia tych norm przez powołaną do tego władzę nadzorczą.

(3) Samorządy mogą być łączone w związki dla wykonywania zadań szczególnych.

(4) Ustawa może nadać związkom osobowość publiczno - prawną.

(5) Nadzór nad działalnością samorządu sprawuje Rząd przez swoje organa lub przez organa samorządu wyższego stopnia.

Art. 76.

(1) Dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego powołuje się samorząd gospodarczy, obejmujący izby rolnicze, przemysłowo - handlowe, rzemieślnicze, pracy, wolnych zawodów oraz inne zrzeszenia publiczno - prawne.

(2) Ustawy mogą łączyć izby w związki i nadawać im osobowość publiczno - prawną.

(3) Do rozważania zagadnień, dotyczących całokształtu życia gospodarczego, opinjowania o projektach ustaw gospodarczych, tudzież harmonizowania poczynań w poszczególnych gałęziach gospodarstwa narodowego — może być ustawą powołana Naczelna Izba Gospodarcza.

(4) Nadzór nad działalnością samorządu gospodarczego sprawuje Rząd przez powołane do tego organa.

XI. Kontrola państwowa.

Art. 77.

(1) Do kontroli pod względem finansowym gospodarki Państwa oraz związków publiczno-prawnych, badania zamknięć rachunków Państwa, przedstawiania Sejmowi corocznie wniosków o absolutorjum dla Rządu — powołuje się Najwyższą Izbę Kontroli, opartą na zasadzie kolegjalności i niezawisłości członków jej kolegjum.

(2) Najwyższa Izba Kontroli jest niezależna od Rządu.

(3) Prezydent Rzeczypospolitej mianuje i odwołuje Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, a na jego wniosek i z jego kontrasygnatą mianuje i odwołuje członków jej kolegjum.

(4) Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest za sprawowanie swego urzędu odpowiedzialny według zasad, ustalonych dla odpowiedzialności ministrów.

XII. Stan zagrożenia Państwa.

Art. 78.

(1) W razie zagrożenia Państwa z zewnątrz, jak również w razie rozruchów wewnętrznych lub rozległych knowań o charakterze zdrady stanu, zagrażających ustrojowi lub bezpieczeństwu Państwa albo bezpieczeństwu obywateli — Rada Ministrów za zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej zarządzi stan wyjątkowy na obszarze całego Państwa lub części zagrożonej.

(2) Zarządzenie takie będzie przesłane do Sejmu w ciągu siedmiu dni od ogłoszenia.

(3) Jeżeli Sejm jest rozwiązany, zarządzenie o ogłoszeniu stanu wyjątkowego będzie złożone nowoobranemu Sejmowi na pierwszem posiedzeniu.

(4) Sejm może zażądać uchylenia zarządzenia.

(5) Wniosek taki nie może być głosowany na posiedzeniu, podczas którego został ogłoszony.

(6) Jeżeli Senat wypowie się za uchwałą Sejmu, Rząd niezwłocznie uchyli zarządzenie.

(7) Ogłoszenie stanu wyjątkowego daje Rządowi prawo zawieszania na czas trwania tego stanu swobód obywatelskich oraz możność korzystania z uprawnień szczególnych, przewidzianych ustawą o stanie wyjątkowym.

Art. 79.

(1) W razie konieczności użycia sił zbrojnych do obrony Państwa Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi stan wojenny na obszarze całego Państwa lub jego części.

(2) Podczas trwania stanu wojennego Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo bez upoważnienia Izb Ustawodawczych wydawać dekrety w zakresie ustawodawstwa państwowego z wyjątkiem zmiany Konstytucji, przedłużyć kadencję Izb Ustawodawczych do czasu zawarcia pokoju oraz otwierać, odraczać i zamykać sesje Sejmu i Senatu w terminach, dostosowanych do potrzeb obrony Państwa, jak również powoływać do rozstrzygania spraw, wchodzących w zakres działania Izb Ustawodawczych, Sejm i Senat w zmniejszonym składzie, wyłonionym przez te Izby.

(3) W czasie trwania stanu wojennego Rząd korzysta z uprawnień, przewidzianych ustawą o stanie wyjątkowym, a nadto z uprawnień szczególnych, określonych ustawą o stanie wojennym.

XIII. Zmiana Konstytucji.

Art. 80.

(1) Zmiana Konstytucji może być dokonana z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej, Rządu lub 1/4 ustawowej liczby posłów.

(2) Wniosek, postawiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej, może być głosowany tylko w całości i bez zmian lub ze zmianami, na które Rząd imieniem Prezydenta Rzeczypospolitej wyrazi zgodę.

(3) Ustawa, zmieniająca Konstytucję z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej, wymaga zgodnych uchwał Sejmu i Senatu, powziętych zwykłą większością głosów; z inicjatywy zaś Rządu lub Sejmu — zgodnych uchwał, powziętych większością ustawowej liczby posłów i senatorów.

(4) Prezydent Rzeczypospolitej może w ciągu trzydziestu dni od otrzymania projektu ustawy, zmieniającego Konstytucję, zwrócić go Sejmowi z żądaniem ponownego rozpatrzenia, które może nastąpić nie wcześniej niż na następnej kadencji.

(5) Jeżeli Izby Ustawodawcze uchwalą ponownie projekt bez zmian, Prezydent Rzeczypospolitej, stwierdziwszy podpisem moc ustawy, zarządzi jej ogłoszenie, chyba, że rozwiąże Sejm i Senat.

XIV. Przepisy końcowe.

Art. 81.

(1) Niniejsza ustawa konstytucyjna wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Jednocześnie uchyla się ustawę z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 267) wraz ze zmianami, wprowadzonemi ustawą z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 442) z wyjątkiem art. 99, 109 — 118 oraz 120.

(3) Ustawa konstytucyjna z dnia 15 lipca 1920 r., zawierająca statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz.

497) wraz ze zmianami, wprowadzonemi ustawami z dnia 8 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 146), z dnia 30 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 449), z dnia 18 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 608) oraz z dnia 18 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 240) zachowuje swą moc z tem, że art. 44 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 497) nadaje się brzmienie:

„Zmiana niniejszej ustawy konstytucyjnej wymaga ustawy państwowej".

i że uchyla się art. 2 ustawy z dnia 8 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 146).

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.*
Prezes Rady Ministrów: *W. Sławek.*
Minister Spraw Wewnętrznych:
Marjan Zyndram - Kościałkowski.
Minister Spraw Zagranicznych: *Beck.*
Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski.*
Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki.*
Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski.*
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *W. Jędrzejewicz.*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
J. Poniatowski.
Minister Przemysłu i Handlu:
H. Floyar - Rajchman.
Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz.*
Minister Opieki Społecznej. *Jerzy Paciorkowski.*
Minister Poczt i Telegrafów: *E. Kaliński.*

63.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 24 kwietnia 1935 r.

o zmianie rozporządzenia z dnia 9 października 1924 roku w sprawie

egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 20 maja 1935 r. Nr. 36, poz. 253).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 26 września 1922 r. dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych w brzmieniu nadanem rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 864) zarządzam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 października 1924 r. w sprawie egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 859 i Nr. 113, poz. 1011), zmienionem rozporządzeniami Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13-go marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 233), z dnia 31 maja 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 360), z dnia 25 lutego 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 187), z dnia 6 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 987) i z dnia 26 października 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 845) wprowadza się zmiany następujące:

1) W § 12 pierwsze zdanie otrzymuje następujące brzmienie: „Podanie o dopuszczenie do egzaminu wnosi kandydat:

a) do kuratorjum okręgu szkolnego, jeżeli odbywa lub odbył praktykę nauczycielską w szkole albo pozostaje lub pozostawał na stanowisku nauczycielskiem; właściwem do przyjęcia i rozpoznania podania jest to kuratorjum, na terenie którego kandydat pracował;

b) na ręce przewodniczącego komisji, o ile jest absolwentem Studjum Pedagogicznego w Uniwersytecie Warszawskim, a nie pozostaje na praktyce nauczycielskiej, albo nie pełni obowiązków nauczycieslkich, przyczem dołącza wszystkie potrzebne dokumenty".

2) § 13 otrzymuje brzmienie następujące:

„kurator okręgu szkolnego przesyła podanie do przewodniczącego komisji wraz z opinją o wartości praktyki nauczycielskiej kandydata".

3) § 14 otrzymuje brzmienie następujące:

„O dopuszczeniu do egzaminu rozstrzyga przewodniczący komisji, który zawiadamia kandydata o swej decyzji i wyznacza mu termin egzaminu".

4) W § 36 wyrazy „Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego" zastępuje się wyrazami: Kuratora okręgu szkolnego".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *)

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Jędrzejewicz.

*) t. j. z dniem 20 maja 1935 r.

64.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 11 czerwca 1935 r. (Nr. BP-10109/35)

o wynagrodzeniu nauczycieli kontraktowych szkół państwowych i publicznych, opłacanych przez Państwo.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam co następuje:

§ 1.

W rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 stycznia 1934 r. (Nr. BP-2751/34) w sprawie wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych szkół państwowych i publicznych, opłacanych przez Państwo (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 6), zmienionem rozporządzeniami z dnia 26 maja 1934 r. (Nr. BP-8836/34) (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 59) i z dnia 30-go kwietnia 1935 r. (Nr. BP-6248/35), (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 35), paragraf 13 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 13. (1) Przy określaniu czasu trwania umowy z nauczycielami kontraktowymi szkół państwowych i publicznych, opłacanymi przez Państwo, w związku z nową organizacją roku szkolnego, zarządzoną rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4-go maja 1935 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 36), stosować należy następujące zasady:

a) jeżeli nauczyciel kontraktowy ma być zatrudniony przez pełne 2 półrocza nauki szkolnej, umowę zawrzeć należy na przeciąg czasu od 1 września do 30 czerwca następnego roku, jeżeli jednak władze chcą zatrudnić tego nauczyciela przez całe następne 2 półrocza nauki szkolnej — można następną umowę zawrzeć od 1 lipca do 31 sierpnia następnego roku, a późniejsze umowy zawierać na 12 miesięcy, to jest od 1 września do 31 sierpnia i podobnie postępować w następnych latach szkolnych;

b) jeżeli nauczyciel kontraktowy zatrudniony ma być tylko przez pierwsze półrocze, umowę zawrzeć należy od 1 września do 31 grudnia;

c) jeżeli nauczyciel kontraktowy zatrudniony ma być przez pełne drugie półrocze, umowę zawrzeć należy na przeciąg czasu od 1 stycznia do 30 czerwca;

d) jeżeli nauczyciel kontraktowy ma być zatrudniony w ciągu krótszego czasu niż pełne półrocze nauki szkolnej, lub jeżeli ma rozpocząć pracę w ciągu pierwszego półrocza, a stosunek służbowy ma wygasnąć w ciągu drugiego półrocza, umowę zawrzeć należy na przeciąg czasu, przez który nauczyciel ma być faktycznie zatrudniony, przyczem w drugim wypadku ferje zimowe nie stanowią przerwy w stosunku służbowym i są płatne tak jak zwykły czas zajęć;

e) jeżeli nauczyciel kontraktowy ma rozpocząć pracę w ciągu pierwszego półrocza, a stosunek służbowy ma wygasnąć z końcem drugiego półrocza, umowę zawrzeć należy do 30 czerwca.

(2) Jeżeli w pewnych szkołach zawodowych (średnich rolniczych i ogrodniczych oraz niższych męskich i żeńskich szkołach rolniczych, ogrodniczych i specjalnych) nauczyciele kontraktowi pracują przez cały rok (również w czasie wakacyj), to umowy należy z nimi zawierać na przeciąg 12 miesięcy.

(3) Ponieważ w szkolnictwe zawodowem może być dla niektórych typów szkół ustalona odmienna organizacja roku szkolnego, przy której stosowanie przepisów niniejszego rozporządzenia mogłoby wywołać wątpliwości, winny władze w wypadkach wątpliwych zwracać się do Ministerstwa o wyjaśnienie. Dla takich jednostek szkolnych czas trwania umowy określony zostanie osobnemi zarządzeniami Ministerstwa.

(4) Postanowienia niniejszego paragrafu nie dotyczą nauczycieli wymienionych w § 14".

§ 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lipca 1935 roku.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Jędrzejewicz.

65.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 3 czerwca 1935 r. (Nr. III. TP-1736/35)

o terminie i sposobie reorganizacji niektórych państwowych szkół zawodowych.

Na podstawie § 223 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202) zarządzam co następuje:

§ 1. Z początkiem roku szkolnego 1935/36 w niektórych państwowych szkołach zawodowych wprowadza się stopniowo organizację według nowego ustroju szkolnego.

§ 2. Wprowadzenie nowej organizacji w szkołach zawodowych polegać będzie na tem, że istniejące obecnie szkoły, względnie wydziały, które podlegają przekształceniu według nowego ustroju szkolnego, będą stopniowo likwidowane, a jednocześnie otwierane będą gimnazja zawodowe.

§ 3. Przekształcenie albo likwidacja szkół lub wydziałów odbywać się będzie drogą osobnych zarządzeń i przeprowadzona zostanie w ten sposób, że z końcem roku szkolnego 1934/35 zamknięte zostaną klasy I-sze; w latach szkolnych późniejszych kolejno zamykane będą klasy następne.

§ 4. Uczniowie (uczenice) zamykanych w danym roku szkolnym klas I-szych i II-gich (oraz III-cich w szkołach 4-klasowych), którzy nie zostaną promowani do klasy następnej, mogą być na skutek decyzji Rady Pedagogicznej Szkoły w okresie powakacyjnym poddani egzaminom z przedmiotów, z których otrzymali oceny niedostateczne.

Uczniowie (uczenice) zamykanych w danym roku szkolnym klas ostatnich, którzy nie ukończyli szkoły z powodu niedostatecznych ocen z niektórych przedmiotów, zostaną poddani egzaminom z tych przedmiotów w okresie wakacyjnym w terminie wyznaczonym przez Radę Pedagogiczną Szkoły.

Uczniowie (uczenice), którzy w wypadkach, przewidzianych w ustępach poprzednich, nie przystąpili do egzaminu lub złożyli ten egzamin z wynikiem niedostatecznym, jak również uczniowie, którzy nie zostali dopuszczeni przez Radę Pedagogiczną do egzaminów powakacyjnych, tracą prawo ukończenia odnośnego wydziału likwidowanej szkoły. Uczniowie ci mogą ubiegać się o przyjęcie do innej szkoły równoznacznej z likwidowaną szkołą.

§ 5. W roku szkolnym 1935/36 otwarte zostaną klasy I-sze państwowych gimnazjów zawodowych; w latach następnych otwierane będą kolejno klasy II-gie, III-cie i IV-te.

Szczegółową organizację tych gimnazjów ustalą statuty, które zostaną ogłoszone w drodze specjalnych zarządzeń.

§ 6. Warunki przyjmowania w roku szkolnym 1935/36 kandydatów do klas I-szych państwowych gimnazjów zawodowych ustala instrukcja, załączona do niniejszego zarządzenia.

§ 7. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Jędrzejewicz.

Załącznik Nr. 1 do zarządzenia Ministra Wyznań Relig. i Ośw. Publicznego z dnia 3-go czerwca 1935 r. (Nr. III. T. P. — 1736/35).

INSTRUKCJA

przyjmowania kandydatów do I klasy państwowych gimnazjów mechanicznych, elektrycznych, krawieckich, bieliźniarskich i kupieckich na rok szkolny 1935/36.

§ 1. O przyjęcie w poczet uczniów danego gimnazjum zawodowego mogą się ubiegać kandydaci, którzy posiadają odpowiedni wiek i zdrowie fizyczne, oraz wykażą należyte przygotowanie naukowe i odpowiedni stopień ogólnego rozwoju umysłowego. Kandydaci do gimnazjów mechanicznych, ze względu na warunki pracy w warsztacie, winni posiadać pozatem odpowiedni rozwój fizyczny.

§ 2. Wiek kandydatów do klasy I wynosi: dla kandydatów do gimnazjum mechanicznego i elektrycznego: conajmniej 14 lat (kończonych w danym roku kalendarzowym), jednakże nie przekroczone lat 17; dla kandydatów (tek) do gimnazjów krawieckich, bieliźniarskich i kupieckich: conajmniej 13 lat (kończonych w danym

roku kalendarzowym), jednakże nie przekroczone lat 17.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydata, jest odpowiedni dokument wydany przez urząd stanu cywilnego.

§ 3. Kandydat winien być wolny od chorób, zagrażających zdrowiu otoczenia oraz od wad i ułomności, uniemożliwiających mu normalną pracę umysłową i fizyczną w szkole. W gimnazjach mechanicznych zwrócić należy uwagę na rozwój fizyczny. W przypadkach wątpliwych kandydaci mogą być na polecenie dyrektora poddawani badaniu przez lekarza szkolnego, względnie zobowiązani do przedstawienia świadectwa lekarskiego.

§ 4. Przygotowanie naukowe kandydata(tki) winno w zasadzie odpowiadać wymaganiom stawianym w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej, w roku szkolnym 1935/36 w zakresie — conajmniej 6 oddziałów 7-mio lub 6-cio klasowej publicznej szkoły powszechnej.

Przygotowanie to oraz stopień ogólnego rozwoju umysłowego sprawdzane będą przez egzamin wstępny.

§ 5. Zapisy do gimnazjum i egzaminy wstępne dokonywane są w ciągu najbliższych dni po zakończeniu roku szkolnego. Termin ustala Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

§ 6. Przy zgłoszeniu kandydata do gimnazjum należy wnieść podanie z dołączeniem:

a) metryki urodzenia kandydata,

b) świadectwa ukończenia conajmniej 6 oddziałów 7-mio lub 6-cio klasowej publicznej szkoły powszechnej albo szkoły prywatnej z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych; może być również złożone inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,

c) w wypadkach wątpliwych — na żądanie dyrektora, świadectwa lekarskiego o stanie zdrowia (w gimnazjum mechanicznem, również o rozwoju fizycznym).

§ 7. Do egzaminu wstępnego do klasy I-szej winni być dopuszczeni wszyscy zgłoszeni we właściwym terminie kandydaci, o ile przedłożyli wymagane dokumenty i odpowiadają warunkom podanym w § 2 i 3.

§ 8. Egzamin wstępny ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego i przygotowania naukowego kandydata. Za podstawę orjentacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej.

§ 9. Egzamin jest piśmienny i ustny. Egzamin piśmienny odbywa się z języka polskiego, z arytmetyki i geometrji oraz — w gimnazjach mechanicznych, elektrycznych, krawieckich i bieliźniarskich — rysunków.

Egzamin ustny odbywa się z języka polskiego, arytmetyki z geometrją i geografją, przyczem przy egzaminie z języka polskiego należy sprawdzać również przygotowanie kandydata z historji, przy egzaminie z geografji — z przyrody.

Od egzaminu ustnego z języka polskiego i arytmetyki z geometrją mogą być zwolnieni kandydaci, których prace piśmienne zostały ocenione jako dobre i którzy wykazują również w świadectwie szkoły powszechnej dobre oceny z tych przedmiotów.

§ 10. W poczet uczniów gimnazjum mogą być przyjęci tylko kandydaci, którzy złożyli egzamin z wynikiem pomyślnym. W wyjątkowych wypadkach wynik słabszy z jednego przedmiotu nie będzie stanowił przeszkody do przyjęcia, jeżeli kandydat wykaże wyraźnie uzdolnienie i dobre wyniki w innych przedmiotach.

§ 11. W przypadkach, gdy liczba zakwalifikowanych kandydatów przewyższa liczbę wolnych miejsc (w poszczególnych klasach (oddziałach) gimnazjów zawodowych ilość uczniów nie powinna przekraczać 45) pierwszeństwo przy wyborze należy oddać lepiej przygotowanym i bardziej uzdolnionym z tem zastrzeżeniem, że przy całkowitej równości należy dawać pierwszeństwo dzieciom rodziców niezamożnych.

Prawo pierwszeństwa, bez względu na kolejność ustaloną w myśl ustępu I., przysługuje dzieciom ślubnym, uprawnionym i przysposobionym kawalerów orderu „Virtuti Militari", które zdały egzamin ze wszystkich przedmiotów z wynikiem pomyślnym.

§ 12. Kandydat, który zdał egzamin do danego gimnazjum zawodowego, a nie został do niego przyjęty wskutek braku dostatecznej liczby wolnych miejsc, otrzymuje zaświadczenie, stwierdzające wynik egzaminu. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do klasy I-szej innego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego.

§ 13. W poczet uczniów klas I-szych gimnazjów zawodowych mogą być przyjęci bez egzaminów wstępnych uczniowie I-szych klas podlegających likwidacji szkół (względnie wydzia-

łów) mechanicznych, elektrycznych, krawieckich, bieliźniarskich i handlowych, którzy nie zostali promowani do klasy II-giej, jeżeli odpowiadają warunkom, wymaganym od kandydatów do tego gimnazjum. W poczet uczniów gimnazjów kupieckich mogą być przyjęci bez egzaminu wstępnego kandydaci, którzy przedstawią świadectwo pomyślnego złożenia egzaminu do klasy I-szej gimnazjum ogólnokształcącego lub do klasy I-szej innych gimnazjów zawodowych.

W poczet uczniów gimnazjów mechanicznych, elektrycznych, krawieckich i bieliźniarskich mogą być przyjęci wyżej wymienieni kandydaci pod warunkiem złożenia egzaminu uzupełniającego z rysunków, o ile z zakresu tego przedmiotu nie złożyli już poprzednio egzaminu z wynikiem pomyślnym.

Przyjęcie młodzieży wymienionej w poprzednich ustępach niniejszego paragrafu może następować najpóźniej w okresie 2 miesięcy po rozpoczęciu roku szkolnego.

§ 14. Taksę za egzamin wstępny i wpisowe uiszczają wszyscy uczniowie w wysokości:

taksa za egzamin wstępny	zł. 5
taksa wstępna (wpisowe)	zł. 10

Załącznik Nr. 2 do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 3 czerwca 1935 r.

PAŃSTWOWE GIMNAZJUM

....

im. ....

Nr. .... Rok szkolny 19......../........

ZAŚWIADCZENIE.

....

urodzon...... dnia .... 19........ r. w ....

....

zdał........ egzamin wstępny do klasy pierwszej państwowego gimnazjum ....

....

otrzymując stopnie następujące:

z języka polskiego z historją ....

z geografji z przyrodą ....

z arytmetyki z geometrją ....

z rysunku ....

Nie został........ przyjęt........ z powodu braku miejscu.

W ...., dnia .... 19..........

(Pieczęć) *Dyrektor-Przełożona:*

66.

Nr. O. 13764/35. Kraków, dnia 14. VI. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych oraz Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych i seminarjów nauczycielskich w Okręgu w sprawie

uczczenia pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Celem sharmonizowania wszystkich spontanicznych inicjatyw uczczenia pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego, podejmowanych przez młodzież szkolną oraz nauczycielstwo, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 5 czerwca 1935 roku Nr. I. Pol. 2008/35 zawiadomiło Kuratorjum, iż uważa za wskazane nie określać narazie realizacji poszczególnych zamierzeń, do czasu, aż powołany przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Naczelny Komitet uczczenia pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego nie wyda w tej mierze odpowiednich zaleceń, względnie nie ustali przeznaczenia zebranych — w drodze samorzutnych zbiórek — funduszów.

Kurator Okręgu Szkolnego:

M. B. Godecki w. r.

67.

Nr. O. 12986/35. Kraków, dnia 3. VI. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych i Kierownictw publicznych szkół powszechnych w Okręgu w sprawie ogrodów szkolnych.

W związku z zarządzeniem Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego z dnia 18. IV. 1935 r. Nr. I. 9388/35 w sprawie ogrodów szkolnych, ogłoszonem w Dz. Urz. Kuratorjum O. S. K. Nr. 4 z 1935, wyjaśniam, że ogrody szkolne nie mogą powstawać kosztem boisk szkolnych.

Ponieważ zachodzą wypadki, że Kierownicy szkół przeznaczają na ten cel część boiska lub podwórza szkolnego — zwracam uwagę, że ani jedno ani drugie bezwarunkowo nie może ulec uszczupleniu. Boiska i podwórza w szkołach powszechnych są wogóle niewystarczające, więc swobodnego ruchu dziatwy w czasie zabaw lub w czasie pauz nie wolno jeszcze więcej umniejszać na korzyść ogródka szkolnego.

Tam, gdzie w niezrozumieniu intencji rozporządzenia zmiany już porobiono, należy stanowczo przywrócić stan poprzedni.

Kurator Okręgu Szkolnego:

M. B. Godecki w. r.

68.

Nr. O. OR. 12612/35. Kraków, dn. 7. VI. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych oraz Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu — w sprawie określania wartości inwentarza ruchomego, nabytego w rublach, koronach i t. p.

Na podstawie okólnika Nr. 49 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 maja b. r. (I. R.-3400/35) wyjaśniam, że przy ewentualnem porządkowaniu ksiąg inwentarzowych, dla określenia istotnej wartości przedmiotów inwentarza ruchomego, nabytego dawniej w rublach, koronach a., w markach niemieckich i markach polskich, należy powoływać komisje z udziałem znawców. Komisje, szacując inwentarz, winny uwzględnić obecne ceny rynkowe, oraz stopień zużycia poszczególnych objektów. W ten sam sposób należy określać wartość przedmiotów, których cena nabycia nie jest znana i nie może być ustalona na podstawie będących w dyspozycji dokumentów.

Należy przestrzegać zasady, że udział znawców w komisjach powinien odbywać się możliwie bez kosztów. W tym celu należy znawców powoływać z pośród personelu Uczelni.

Kurator Okręgu Szkolnego:

M. B. Godecki w. r.

69.

Nr. O. 14848/35. Kraków, dnia 1. VII. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych oraz Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu — w sprawie albumu „Polska Lotnicza".

Główna Księgarnia Wojskowa przystąpiła do wydania dzieła p. t. „Polska Lotnicza", które będzie miało za cel, w oparciu o rzeczowy materjał, wpoić w obywateli przekonanie o ważności spraw związanych z lotnictwem i o jego znaczeniu dla mocarstwowego rozwoju Polski.

Dzieło to ilustruje całokształt zagadnień, związanych ze stanem obecnym, warunkami i możliwościami lotnictwa w Polsce.

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. II. S. 3404/35 dzieło to zalecam do czytelni uczniowskich oraz bibljotek nauczycielskich szkół wszystkich typów.

Kurator Okręgu Szkolnego:

M. B. Godecki w. r.

70.

Nr. O. 16517/35. Kraków, dnia 15. VII. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych oraz Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych i seminarjów nauczycielskich w Okręgu — w sprawie

wyjazdów zagranicę.

Zdarzają się wypadki, że funkcjonarjusze państwowi, wyjeżdżający zagranicę w celach naukowych, artystycznych i t. p., udzielają zagranicą wywiadów, bądź dopuszczają do ogłaszania enuncjacyj w prasie obcej częstokroć w sensie zgoła niepożądanym z punktu widzenia polityki polskiej.

Dla uniknięcia takich wypadków na przyszłość P. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego okólnikiem Nr. 57 z dnia 28-go czerwca 1935 r. Nr. B. P. 7211/35 zakazał wszystkim osobom, należącym do resortu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pod rygorem odpowiedzialności służbowej udzielać jakichkolwiek wywiadów, enuncjacyj, czy wynurzeń dla prasy — bez uprzedniego, ścisłego uzgodnienia ich z polskiem przedstawicielstwem dyplomatycznem.

Funkcjonarjuszowi państwowemu nie wolno zapominać, że wogóle jako obywatel polski, a tem bardziej jako funkcjonarjusz państwowy, obowiązany jest unikać wszystkiego, co mogłoby być wyzyskane na niekorzyść Państwa, lecz odwrotnie — winien mieć zawsze na uwadze wzmożenie Jego prestige'u zagranicą, współdziałając w miarę swych możności z polskiemi placówkami zagranicznemi.

Dlatego wszyscy funkcjonarjusze państwowi (nauczyciele szkół wszelkiego typu, urzędnicy i t. d.), wyjeżdżający zagranicę w jakichkolwiek innych celach niż wypadki wyjazdu na urlopy wyłącznie wypoczynkowe i kuracyjne, winni pisemnie w najprostszej formie awizować swój przyjazd w placówkach zagranicznych R. P., podając charakter pobytu, swój adres i ewentualne jego zmiany, oraz w ciągu całego pobytu zagranicą utrzymywać stałą łączność z polskiemi urzędami zagranicznemi.

Analogiczne obowiązki moralne nakłada się na osoby, które, nie będąc funkcjonarjuszami państwowymi, jednak są zagranicą w pewnej mierze nieoficjalnymi przedstawicielami życia kulturalnego Polski (np. występują na zjazdach naukowych, artystycznych i t. p.), wyjeżdżając nawet nie z polecenia Ministerstwa W. R. i O. P. a z ramienia instytucyj i organizacyj naukowych, artystycznych i kulturalnych

Zarządzenie niniejsze ma na widoku również ułatwienie zadań, jakie ma spełnić delegowany funkcjonarjusz (przedstawiciel instytucji), — ponieważ placówki zagraniczne dysponują informacjami i środkami, jakie niejednokrotnie mogą ułatwić zadanie wyjeżdżającym.

Kurator Okręgu Szkolnego:

M. B. Godecki w. r.

71.

Nr. O. 17794/35. Kraków, dnia 17. VII. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych oraz Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu — w sprawie

masowego przewozu młodzieży szkolnej.

W związku z organizacją masowych przejazdów podróżnych na P. K. P. w okresie Świąt Bożego Narodzenia, Wielkiejnocy, Zielonych Świąt oraz wakacyj szkolnych, Ministerstwo Komunikacji zamierza również uregulować grupowe przejazdy młodzieży szkolnej w tych okresach do obozów ćwiczebnych oraz na kolonje letnie i zimowe, by zapewnić młodzieży możliwie najlepsze warunki podróży.

W tym celu na podstawie okólnika Nr. 60 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 lipca 1935 r. I. Praw. 2540/83/35 zarządzam, by przy organizowaniu grupowych przejazdów młodzieży szkolnej do i z kolonij letnich i zimowych oraz do i z obozów szkolnych, kierownicy poszczególnych grup zawiadamiali na 7 dni przed zamierzonym wyjazdem zawiadowców stacyj wyjazdowych o ilości wyjeżdżających, terminie wyjazdu i stacji docelowej.

Na podstawie tych zgłoszeń Dyrekcje Kolejowe wydadzą właściwe zarządzenia co do wzmocnienia składów pociągów lub co do uruchomienia pociągów dodatkowych.

System ten ma mieć zastosowanie już w okresie wakacyj szkolnych w r. b. i winien być ściśle przestrzegany przy wszystkich w przyszłości organizowanych grupowych przejazdach wakacyjnych czy świątecznych młodzieży szkolnej.

Powyższy tryb postępowania należy stosować również przy organizowaniu wycieczek szkolnych, złożonych z więcej niż 30 osób.

Kurator Okręgu Szkolnego:

M. B. Godecki w. r.

72.

Nr. O. 17970/35. Kraków, dnia 18. VII. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych i Kierownictw szkół powszechnych w Okręgu — w sprawie

ś w i a d e c t w a s z c z e p i e n i a o s p y.

Kilkakrotnie stwierdzono, że lekarze wolno praktykujący, a nawet niektórzy lekarze powiatowi, wydają świadectwa szczepienia ospy t. zw. grzecznościowe, uważając je za zwykłą formalność. Świadectwa te nie podają, czy chodzi o pierwsze szczepienie, czy też o rewakcynację, nie wymieniają daty szczepienia (wzgl. rewakcynacji) i wyniku (dodatni wzgl. ujemny), oraz nie podają często celu wystawienia świadectwa.

Świadectwa te mają niejednokrotnie znamiona dokumentów, wprowadzających w błąd władzę, która ma decydować, czy dokumenty są wystarczające (np. młodzież, która idzie do szkoły powszechnej, winna już posiadać świadectwo nietylko szczepienia, lecz i ponownego szczepienia ospy).

Na podstawie pisma Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego z dnia 12 lipca 1935 r. Nr. Z. L. VII. ld/72/35 przypominam, że świadectwo szczepienia ospy może być wydane tylko na podstawie naocznego zbadania wyniku szczepienia z zachowaniem przepisów ustępu 9-go pisma okólnego Ministerstwa Zdrowia Publicznego z dn. 18 października 1922 r. Nr. Hsp. 32404/1741/2 (Polskie Prawo Sanitarne, str. 448), na podstawie art. 3 ustawy o szczepieniu ospy (Dz. Ust. Nr. 13 z r. 1934, poz. 113).

Kurator Okręgu Szkolnego:

M. B Godecki w. r.

73.

Nr. O. 18224/35. Kraków, dnia 24. VII. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych oraz Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych i seminarjów nauczycielskich w Okręgu — w sprawie

u d z i e l a n i a p o m o c y k o m i s j o m k l a s y f i k a c y j n y m, p r z e p r o w a d z a j ą c y m k l a s y f i k a c j ę g r u n t ó w d l a p o d a t k u g r u n t o w e g o.

Przepis art. 9 ustawy z dnia 26 marca 1935 r. o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 203) nakłada na wszytkie władze i urzędy państwowe oraz zakłady naukowe obowiązek udzielania komisjom klasyfikacyjnym bezpłatnie odnośnych danych.

Przypominając powyższe, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego okólnikiem Nr. 61 z dnia 19-go lipca 1935 roku (BP-15737/35) poleciło:

1) udzielać Wojewódzkim i Powiatowym Komisjom klasyfikacyjnym bezpłatnie wszelkich posiadanych materjałów pomiarowych (planów i rejestrów) na posiadłości gruntowe, należące do urzędów, instytucyj i zakładów podległych Ministerstwu, względnie przechowywanych u nich,

2) zezwalać organom Komisyj klasyfikacyjnych na sporządzanie niezbędnych dla klasyfikacji gruntów odrysów planów i odpisów rejestrów.

Kurator Okręgu Szkolnego:

M. B. Godecki w. r.

74.

Nr. BP-23221/35. Kraków, dnia 28. VI. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych oraz Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu — w sprawie

p r z e w o z u u r z ą d z e n i a d o m o w e g o.

Na podstawie § 23 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 320), które przewiduje w razie użycia „innych środków lokomocji" zwrot udo-

wodnionych kosztów przewozu do wysokości kosztów, jakieby wynikły przy użyciu normalnych pociągów towarowych na tę samą odległość, i zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 31 maja 1935 r. Nr. BP-8215/35 wyjaśniam, że w myśl powyższych postanowień, nauczyciele, którzy do przewozu urządzenia domowego użyli furmanek lub autobusów, winni podawać w rachunkach kosztów przeniesień dokładny ciężar przewiezionych rzeczy, oraz odległość w kilometrach między dawnem a nowem miejscem służbowem, stwierdzoną przez władze administracji ogólnej.

Kurator Okręgu Szkolnego:
M. B. Godecki w. r.

75.

Nr. BP-22177/35. Kraków, dnia 13. VII. 1935 r.

Do

Inspektoratów szkolnych oraz Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu — w sprawie

przerw w pracy nauczycieli kontraktowych, policzalnych przy ustalaniu w służbie.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w piśmie z dnia 21 czerwca 1935 r. L. BP-6095/35 wyjaśniło, że przy obliczaniu 2- względnie 3-letnich okresów nieprzerwanej pracy nauczycielskiej, wymaganej dla dopuszczenia do egzaminu praktycznego lub dla ustalenia w służbie, nie należy uważać za przerwy okresów czasu między 20 a 31 sierpnia (ewent. 2 września) ubiegłych lat szkolnych w wypadkach, gdy umowa została odnowiona z nauczycielem nie od początku roku szkolnego, lecz z opóźnieniem kilkudniowem (przeważnie od 1 września).

Te przerwy w służbie powstały wskutek niedostosowania przepisów o organizacji roku szkolnego do ogólnie obowiązujących terminów wypłaty uposażenia oraz wskutek niedopuszczalności podwójnego opłacania tego samego stanowiska w czasie od 20 do 31 sierpnia.

Wobec powyższego konkretne podania nauczycieli o dopuszczenie do egzaminu praktycznego lub o ustalenie mogą być załatwiane przychylnie, jakkolwiek w okresie ich pracy nauczycielskiej będzie w czasie od 20 sierpnia przerwa, nieprzekraczająca 14 dni, a spowodowana zawarciem umowy nie od samego początku roku szkolnego.

Kurator Okręgu Szkolnego:
M. B. Godecki w. r.

76.

Nr. O. 15892/35. Kraków, dnia 1 lipca 1935 r.

Do

Inspektoratów Szkolnych w Okręgu — w sprawie wydawnictwa Fr. Krawczykowskiego p. t. „Jak wykonać przybory do ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej".

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 czerwca 1935 r. Nr. I. WF. 2191/35 zwracam uwagę Kierowników i Nauczycieli szkół powszechnych na pożyteczne wydawnictwo p. t.: „Franciszek Krawczykowski. Jak wykonać przybory do ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej. Nakładem „Naszej Księgarni" Sp. Akc. Związku Nauczycielstwa Polskiego. Warszawa 1935".

Praca p. Krawczykowskiego ma charakter poradnika, informującego szczegółowo, jakie przybory do ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej są potrzebne i w jaki sposób szkoła może się w nie zaopatrzyć, wykorzystując do tego celu zajęcia rękodzielnicze dzieci. Książeczka podaje opisy techniczne i rysunki przyborów, tok pracy przy ich wykonywaniu oraz zastosowanie ich w ćwiczeniach. Użyteczne to wydawnictwo może oddać nauczycielstwu duże usługi w ich zabiegach o wyposażenie szkoły w sprzęt do ćwiczeń cielesnych.

Kurator Okręgu Szkolnego:
M. B. Godecki w. r.

77.

KONKURSY

z terminem czterotygodniowym od daty ukazania się niniejszego Nru Dziennika Urzędowego.

Inspektor Szkolny w Krakowie ogłasza konkurs na stanowisko:

1) Kierownika 7 klasowej publicznej szkoły powszechnej Nr. 1. im. A. Mickiewicza w Chrzanowie (bez mieszkania).

2) Kierownika 7 kl. publicznej szkoły powszechnej w Modlnicy, powiecie krakowskim (mieszkanie służbowe 3 pokoje i kuchnia).

Należycie udokumentowane podania wnosić należy drogą służbową do Inspektoratu Szkolnego w Krakowie.

Inspektor Szkolny w Miechowie ogłasza konkurs na następujące posady kierowników publicznych szkół powszechnych

w powiecie miechowskim:

1) 7 kl. publ. szk. powszech. w Pałecznicy;

2) 7. kl. publ. szk. powszech. w Parkoszowicach;

3) 7. kl. publ. szk. powszech. Nr. 1 w Słomnikach;

4) 7. kl. publ. szk. powsz. w Karwinie;

w powiecie olkuskim:

5) 7 kl. publ. szk. powsz. w Żarnowcu;

6) 4. kl. publ. szk. powsz. w Bylinie;

7) 3. kl. publ. szk. powsz. w Chechle,

8) 2. kl. publ. szk. powsz. w Małoszycach;

9) 2. kl. publ. szk. powsz. w Mostku.

Kandydaci winni się wykazać conajmniej dwuletnią służbą w charakterze nauczycieli stałych w szkolnictwie publicznem i pełnemi kwalifikacjami. Kandydaci, ubiegający się o posady kierowników 7 kl. publ. szk. powsz., mający ukończony Instytut Naucz., względnie Wyższy Kurs Naucz., będą mieli pierwszeństwo. Należycie umotywowane podania z dołączeniem życiorysu uwzględniającego służbę wojskową, pracę niepodległościową, zawodową i społeczną, oraz wyciągu z wykazu stanu służby i kwalifikacyjnego należy wnosić w drodze służbowej do Inspektoratu Szkolnego w Miechowie.

Inspektor Szkolny w Ostrowcu ogłasza konkurs na następujące posady kierowników publicznych szkół powszechnych:

1) 2-kl. publiczna szkoła powszechna w Bukowie, pow. opatowskim;

2) 2-kl. publiczna szkoła powszechna w Pakosławiu, pow. iłżeckim;

3) 2-kl. publiczna szkoła powszechna w Wiązownicy, pow. sandomierskim;

4) 2-kl. publiczna szkoła powszechna w Gierczycach, pow. opatowskim;

5) 2-kl. publiczna szkoła powszechna w Mychowie, pow. opatowskm;

6) 2-kl. publiczna szkoła powszechna w Sarnówku, pow. opatowskim;

7) 2-kl. publiczna szkoła powszechna w Winiarach, pow. sandomierskim;

8) 3-kl. publiczna szkoła powszechna w Słabuszowcach, pow. sandomierskim;

9) 3-kl. publiczna szkoła powszechna w Tursku, pow. sandomierskim;

10) 3-kl. publiczna szkoła powszechna w Kicharach Wsi, pow. sandomierskm;

11) 3-kl. publiczna szkoła powsz. w Przedmieściu Dalszem, pow. iłżeckim;

12) 3-kl. publiczna szkoła powszechna w Lubieni, pow. iłżeckim;

13) 3-kl. publiczna szkoła powszechna w Tychowie Starym, pow. iłżeckim;

14) 3-kl. publiczna szkoła powszechna w Bałtowie, pow. iłżeckim;

15) 3-kl. publiczna szkoła powsz. w Szumsku, pow. opatowskim;

16) 6-kl. publiczna szkoła powszechna w Sulisławicach, pow. sandomierskim.

Podania odpowiednio udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Inspektoratu Szkolnego w Ostrowcu.

78.

KOMUNIKATY.

Zawiadamia się na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 lipca 1935 r. Nr. I. Praw. 2540/100/35, iż Ministerstwo Komunikacji pismem z dnia 17 lipca 1935 r. Nr. H. O. II. 24/55 poleciło wszystkim Dyrekcjom Okręgowym Kolei Państwowych honorować legitymacje uczniowskie do dnia 2-go września 1935 r. włącznie.

Zawiadamia się, że Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla praktycznego egzaminu na nauczycieli publicznych szkół powszechnych

w Starym Sączu zostaje przeniesiona z dn. 1 września 1935 r. do Nowego Sącza (budynek państwowego gimnazjum I. im. Jana Długosza w Nowym Sączu).

Wyrażając hołd pamięci ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego, Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny ustanowił 10 stypendjów bezpłatnych na następujących kursach:

Kurs Wiedzy o Polsce dla Polaków Zagranicą 5 stypendjów.

Kurs Nauki Obywatelskiej (trzy poziomy) 3 stypendja.

Kurs Szkoły Powszechnej 1 stypendjum.

Kurs Gimnazjalny 1 stypendjum.

O bliższe szczegóły zechcą zainteresowani zwracać się bezpośrednio lub listownie do Dyrekcji Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego w Warszawie, Al. Róż 2.

Redakcja kwartalnika „Fizyka i Chemja w szkole" zawiadomiła Kuratorjum, iż wyszedł z druku Nr. 12 tegoż kwartalnika z czerwca 1935 r. i zawiera:

Wł. Zonn — Prace astronoma-amatora.

A. Piekara — Zapisywanie i odtwarzanie dźwięków.

A. Piekara — Znaczenie koloidów.

W. Kessel — Zagadnienie oceny błędu doświadczalnego w ćwiczeniach uczniowskich.

Fr. Brablec — Bezwzględny pomiar szybkości głosu.

J. Kowal — Próba oparcia optyki o optykę fizyczną.

E. Dmochowski — Kilka wycieczek na terenie Wilna w związku z kursem fizyki klasy III.

J. Harabaszewski i E. Bartoszewiczówna — Synteza siarkowodoru.

A. Dmochowski — Elementarne ćwiczenia uczniów z wirownicą.

L. Stępiński — Ćwiczenia i pokazy przystosowane do nowego progamu chemji w klasie III gimnazjum.

W. Barszczewski — „Kinetometr", przyrząd do badania ruchów.

Z. Modzelewska — Przykład opracowania tematu „Ciśnienie atmosferyczne" w klasie III nowego gimnazjum.

W. S. — Próba realizacji programu fizyki w klasie III nowego gimnazjum.

St. Szeligowski — Kalendarzyk astronomiczny.

Prenumeratę w wysokości 16 zł. rocznie przyjmuje księgarnia K. Rutskiego, Wilno, ul. Wileńska 38. Konto czekowe P. K. O. Nr. 81.951. — Adres redakcji — Wilno, ul. Zawalna 5.

Czasopismo to, pragnąc przyjść z pomocą nauczycielstwu w okresie stopniowego realizowania nowych programów szkolnych, zawiera przedewszystkiem artykuły, związane z realizowaniem tych programów.

W związku z zarządzeniem, ogłoszonem w Dz. Urz. Kuratorjum w Nr. 12 poz. 45 z roku 1932, należy regularnie uiszczać prenumeratę tego czasopisma.

Redakcja tego kwartalnika zwraca się z prośbą do nauczycielstwa o nawiązanie żywego kontaktu z tem czasopismem przez nadsyłanie czyto artykułów, czy uwag związanych z realizowaniem nowych programów szkolnych.

Ukazał się w druku Nr. 2 (22) kwartalnika „Zrąb". Pierwsza część N-ru, tworząca odrębną całość, jest poświęcona pamięci Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego. Podaje ona jedynie to, co przedewszystkiem w danej chwili należy czytać: własne słowa Marszałka Piłsudskiego (wyjątki z pism), orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej i przemówienie na Wawelu.

Przemówienie Janusza Jędrzejewicza — Prezesa „Zrębu" — dopełnia całości tej części.

Dalsza część zawiera artykuł I. Posseltówny o „Wartościach wychowawczych „dekalogu" Konstytucji", J. Ostrowskiego „Wołanie o charakter", J. Miedzińskiej „O szkołach zawodowych w Z. S. R. R.", M. Kreczmara „Wychowanie obywatelskie w pismach Cycerona".

Artykuł J. Zawieyskiego „Nowy typ teatru objazdowego" zwiastuje, że „Zrąb" rozszerza swój zasięg działalności wychowawczej.

Numer zawiera też dwa referaty, przeznaczone na Zjazd Wychowania Rodzinnego w Brukseli, M. Wittekówny „Wychowanie fizyczne w służbie ideału" i J. Mirskiego „O postawie wychowawczej rodziców".

W dziale recenzyj są spawozdania z książek pedagogicznych polskich, francuskich i niemiec-

kich, omówienie podręczników dla klas zreformowanych i pism polskich i zagranicznych.

Na końcu znajduje się kronika.

Pragnąc pogłębić w społeczeństwie zainteresowanie dla znaczenia morza, Główna Księgarnia Wojskowa przy poparciu Ligi Morskiej i Kolonjalnej wydała reprezentacyjny album, który jest przeglądem polskiego dorobku morskiego.

W kilkuset zdjęciach oraz licznych barwnych planszach, a nadto w szeregu artykułów wybitnych specjalistów znajdą swoje wierne odbicie wszelkie zagadnienia ściśle związane z morzem. W albumie „Polska na Morzu", który jest dalszym ciągiem akcji propagandowej Ligi Morskiej i Kolonjalnej współpracowali: PP. Generał dywizji Orlicz-Dreszer, Minister E. Kwiatkowski, Prezes J. Dębski i inni wybitni publicyści i znawcy morza polskiego.

Z uwagi na powyższe wydawnictwo to zasługuje na poparcie.

Rada Naukowa Wychowania Fizycznego wydała drugi tomik pracy p. t.: „Tabele miernika sprawności fizycznej dla młodzieży szkolnej — młodzież żeńska".

Podobnie, jak tomik pierwszy, traktujący o sprawności fizycznej młodzieży męskiej (p. Nr. 4 Dz. Urz. Kuratorjum), powinien i ten tomik znaleźć się w bibljotekach szkolnych jako podręcznik pomocniczy dla nauczycielstwa ćwiczeń cielesnych.

Poszczególne tomiki są do nabycia w Głównej Księgarni Wojskowej w Warszawie (ul. Nowy Świat 69) w cenie po 1 zł. za egzemplarz.

Urząd Wojewódzki Krakowski pismem z dnia 17 czerwca 1935 r. Nr. S. P. Pras. 9/35 zawiadomił Kuratorjum, że przedsiębiorstwo p. n. „Polski Instytut Propagandy i Reklamy" w Warszawie wydało publikację p. t. „Galerja bojowników o niepodległość Polski", a wykorzystując listy, polecające niektórych organizacyj społecznych, które to listy potrafiło otrzymać dzięki łatwowierności tych ostatnich, próbuje czysto handlowej sprzedaży swego wydawnictwa nadać charakter społeczno-ideowy w tym celu, by móc łatwiej karotować społeczeństwo.

Ponieważ wspomniany „Instytut", będący zwykłą spółką handlową z ograniczoną odpowiedzialnością, należy do rzędu przedsiębiorstw, żerujących na uczuciach patrjotycznych i w pierwszym rzędzie własny interes ma na oku, a publikacja p. t. „Galerja bojowników o niepodległość Polski" poważniejszych walorów nie posiada, przeto ostrzega się przed działalnością „Instytutu Propagandy i Reklamy", któremu nie należy udzielać jakiegokolwiek poparcia.

Firma „Sprzęt Szkolny", Sp. z ogr. odpow. w Warszawie, przy ul. Świętokrzyskiej 5, wyprodukowała krajowy epidjaskop „Hell".

Możliwości wielostronnego zastosowania tego epidjaskopu stawiają go w rzędzie najbardziej pożądanych i przystępnych w cenie aparatów (750 zł. z dostawą do szkoły i 950 zł. z wbudowanym wentylatorem).

Na żądanie firma wysyła prospekt tego epidjaskopu wraz z objaśnieniami.

Odbito w Zakładach Graficznych „STYL" w Krakowie, tel. 111-02.